

۱۷ تنها مسیر برای زندگی بهتر/چ

پناهیان: رکن چهارم زندگی بهتر، همراهی مقدرات الهی است/ توجه به اینکه «زندگی ما تحت مقدرات خداست» زندگی ما را بهتر می‌کند/ آمار خداوند در قرآن: «اکثر مردم نمی‌دانند من روزی‌ها را تعیین می‌کنم»+ صوت

اگر خدا نخواهد، زندگی بهتر به دست نمی‌آید؛ چه انسان متدين باشد و چه نباشد. همه می‌دانند که همه بخش‌ها یا اتفاقات زندگی انسان، هیچ وقت در اختیار خودش قرار نمی‌گیرد؛ حتی اگر کسی به شانس و تصادف معتقد باشد و بگوید: «همه‌چیز تصادفی است» در اینجا باید بگوید: زندگی‌ای است که «شانس» هم همراه انسان باشد.

حجت الاسلام علیرضا پناهیان که در رمضان گذشته با موضوع «تنها مسیر-راهبرد اصلی در نظام تربیت دینی» سخنرانی کرد و مورد استقبال جوانان قرار گرفت، امسال قرار است به مدت ۳۰ شب در مسجد امام صادق(ع) میدان فلسطین به موضوع «**تنها مسیر برای زندگی بهتر**» پیردازد و به سوال «چگونه یک زندگی بهتر داشته باشیم؟» پاسخ دهد. در ادامه فرازهایی از **هدف‌های جلسه** این سخنرانی را می‌خوانید:

مرور سه رکن اول زندگی بهتر/ اهل عالم قبول دارند که زندگی بی‌محبت و بی‌تلاش زندگی بهتر نیست

- تا اینجای بحث، سه رکن از چهار رکن- زندگی بهتر را معرفی کردیم و بر اساس این ارکان- گفتیم که زندگی بهتر، زندگی‌ای است که اولاً با عشق و علاقه بیشتر همراه باشد. فکر می‌کنیم که همه اهل عالم بتوانند سر این موضوع توافق کنند که زندگی بی‌روح، بی‌احساس و بی‌محبت شدید، زندگی بهتر نیست.

- ثانیاً زندگی بهتر زندگی‌ای است که با سخت‌کوشی و فعالیت بیشتری همراه باشد، حتی با مبارزه و درگیری همراه باشد. زندگی‌ای که انسان آن را با تلاش خودش به دست می‌آورد، لذت‌بخش‌تر است و فکر می‌کنیم که همه آدم‌ها این را قبول داشته باشند. انسان گاهی با تلاش، یک چیز کمی به دست می‌آورد ولی برایش لذت‌بخش‌تر از چیزهای بیشتری است که دارد ولی آنها را بدون تلاش به دست آورده است.

- ثالثاً زندگی بهتر زندگی‌ای است که انسان در تلاش برای به دست آوردن آنچه مورد علاقه‌اش است، تسلیم محدودیت‌هایی شود که اجتناب‌ناپذیر هستند، و تسلیم دستورهایی شود که نمی‌توان از آنها فرار کرد. حالا ممکن است این محدودیت‌ها و دستورات را فکر و فرهنگ و قانون برای ما رقم بزنند و یا دین ما برای ما رقم بزنند.

دنیای بدون محدودیت شیرین نیست، همانطور که فوتبال بدون محدودیت شیرین نیست

- زندگی بهتر با پذیرش محدودیت‌های درست و با درست پذیرفتن این محدودیت‌ها شکل می‌گیرد. قشنگ پذیرفتن محدودیت‌ها و زندگی کردن در میان محدودیت‌ها، برای انسان جذابیت دارد. اصلاً زندگی این دنیا بدون محدودیت‌ها شیرین نیست. فقط زندگی در بهشت است که منهای محدودیت‌ها جاذبه دارد و لذا در آنجا هرچه بخواهی بدون محدودیت در اختیار تو قرار می‌گیرد (و لکم) فیها ما تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ وَ لَكُمْ فِيهَا مَا تَدَعُونَ؛ فصلت (۳۱)

- کسی که زندگی را نمی‌شناسد، به اشتباه تصور می‌کند که این محدودیت‌ها باعث تلخی زندگی شده است. مثل کسی که با بازی فوتbal آشنا نبود که وقتی دید ۲۲ نفر به دنبال یک توپ می‌دوند و بر سر تصاحب آن با هم درگیر می‌شوند و گاهی هم خطا می‌کنند، رفت ۲۱ عدد توپ خرید و آورد و سط زمین ریخت و گفت: «دیگر دعوا نکنید، حالا هر کسی راحت با یک توپ بازی کند!». این اوج نادانی است که کسی نفهمیده باشد که اصلاً این محدودیت، رمز بازی، جزء بازی است و اصل ماجراست، و همین است که بازی را لذت‌بخش کرده است.

رکن چهارم زندگی بهتر «همراهی مقدرات الهی» است / غیرمتدينین هم می‌دانند کارهایشان در دست خداست

- حالا به رکن چهارم زندگی بهتر رسیده‌ایم. در تعریف زندگی گفتیم: زندگی تلاش و مبارزه برای رسیدن به علاقه‌های مدیریت شده است، و همچنین با پذیرفتن محدودیت‌هایی که در این مسیر وجود دارد که البته همه اینها «در بستر مقدرات الهی» است. لذا بر اساس رکن چهارم زندگی (یعنی قرار داشتن در بستر مقدرات الهی) در تعریف زندگی بهتر هم می‌گوییم؛ ظرفی ای بهتر است که مقدرات الهی با آدم همراهی کند. **اگر خدا نخواهد، زندگی بهتر به دست نمی‌آید؛ چه انسان متدين باشد و چه نباشد. همه می‌دانند که همه بخش‌ها یا اتفاقات زندگی انسان، هیچ وقت در اختیار خودش قرار نمی‌گیرد؛ حتی اگر کسی به شناس و تصادف معتقد باشد و بگوید: «همه‌چیز تصادفی است» در اینجا باید بگوید: زندگی بهتر، زندگی ای است که «شناس» هم همراه انسان باشد.**

- رکن چهارم زندگی بهتر «همراهی مقدرات الهی» است. اگر مقدرات الهی همراهی نکند، انسان به خوبی می‌فهمد که مقدرات الهی دارند با او مخالفت می‌کند و بر خلاف خواست او رقم می‌خورند. از امیرالمؤمنین(ع) پرسیدند: شما که این قدر به خدا معتقد هستید، به ما بگویید که این اعتقاد خودتان به خدا را از کجا به دست آورده‌اید؟ حضرت فرمود: «عَرَفْتُ اللَّهَ سُبْحَانَهُ بِفَسْخِ الْغَرَائِمِ» (نهج البلاغه/حکمت ۲۵۰) یعنی من خدا را به آن لحظاتی شناختم که همه‌چیز را مرتب کرده بودم تا کار درست در بیاید، اما کارهایم به هم ریخت، لذا فهمیدم که تدبیر امور در دست کس دیگری است و خدا را این‌گونه شناختم **إِنَّ رَجُلًا قَامَ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَ قَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا ذَا عَرَفْتَ رَبَّكَ قَالَ بِفَسْخِ الْغَرْمِ وَ تَقْصِيرِ الْهَمِّ لَمَّا هَمَّتْ فَحَيَلَ بَيْنِي وَ بَيْنَ هَمِّي وَ عَرَمَتْ فَخَالَفَ الْقَضَاءُ عَزْمِي، عَلِمْتُ أَنَّ الْمُدَبِّرَ غَيْرِي؛ توحید صدوق ۲۸۸**

- بسیاری از اوقات، خداوند در این قایم‌موشک‌بازی زندگی، خودش را به ما نشان می‌دهد و به ما می‌فهماند که «کار در دست من است!» و شما را وادر می‌کند به اینکه بگویید: «انشاء الله! بنده آدم‌های غیرمتدينی را دیده‌ام که اصلاً اعتقادات دینی در رفتارهای آنها دیده نمی‌شود ولی در لحظات مختلف زندگی بارها و بارها می‌گویند: «اگر خدا بخواهد!» در حالی که نه اهل نماز و روزه هستند و نه اهل ترک معاصی؛ اصلاً دیندار نیستند و نمی‌خواهند دیندار باشند ولی مدام می‌گویند: «اگر خدا بخواهد» چون می‌فهمند کارهایشان در دست خداست.

توجه به اینکه «زندگی ما تحت مقدرات خداست» زندگی ما را بهتر می‌کند / زندگی، تعاملی است بین اراده ما و خدا

- رکن چهارم زندگی بهتر همراهی کردن خواست خدا و مقدرات الهی است. منتها مراقب باشید که یکوقت در اثر این بحث ما درباره نقش مقدرات الهی در زندگی انسان - کسی جبری مسلک نشود و نگوید: «پس ما بی اختیار هستیم و همه کارها در دست خداست!».
- اینکه «کجاها اختیار در دست خودمان است؟ چه مقدار از کارها در دست خودمان است و چقدر شرط در دست خداست؟» بحث حساسی است که در روایات بر حساسیت آن تأکید شده است. بحث درباره «لحظه‌های آزادی» انسان یک بحث بسیار پیچیده است. در اینجا فقط همین مقدار می‌توانیم بگوییم که زندگی، تعاملی است بین اراده ما و اراده پروردگار عالم و در نهایت هیچ چیزی از اراده مطلق پروردگار عالم خارج نیست.
- حتی توجه به همین موضوع که «خدا هست و بر ما قدرت دارد» خیلی از مسائل را حل می‌کند و باعث می‌شود زندگی ما بهتر شود. توجه به اینکه لاقل بخشی از زندگی ما تحت مقدرات الهی است، زندگی را بهتر می‌کند. حالا تصور کنید که اگر این مقدرات الهی با زندگی ما همراهی کند، چقدر زندگی ما بهتر می‌شود!

مرور چند آیه که ما را به موضوع مقدرات الهی توجه می‌دهد

- در اینجا بخشی از آیات قرآن که این موضوع(مقدرات الهی) را به ما توجه می‌دهد، مرور می‌کنیم. می‌فرماید: «**قُلِ اللَّهُمَّ مَا لِكَ الْمُكْرَرُ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشاءُ يَدِكَ الْخَيْرٌ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**»(آل عمران/۲۶) بگو خدایا! تو پادشاهی و همه عالم مال توست، تو پادشاهی را به هر کسی بخواهی می‌دهی و پادشاهی را از هر کسی که بخواهی می‌گیری، و تو هر کسی را که بخواهی عزیز می‌کنی و هر کسی را بخواهی ذلیل می‌کنی، همه خوبی‌های عالم در دست توست و تو بر هر کاری توانا هستی
- سفارش شده است که در بسیاری از موافق خاص، این آیه و آیه بعد را به عنوان ذکر(در دعاها خودمان) بگوییم، گرفتاری‌ها را برطرف می‌کند و زندگی را بهتر می‌کند. البته اینها دعا یا خواسته ما از خدا نیست بلکه بیان اعتقاد ما محسوب می‌شود و به نوعی در دل یا بیان چیزهایی است که انسان می‌فهمد. اصلاً بخشی از دعاهای ما به درگاه خدا بیان آن چیزهایی است که ما می‌فهمیم و البته این فهم و درک ما خیلی برای خدا مهم است و خدا این فهم ما را خیلی دوست دارد. درباره موسی بن عمران(ع) گفته شده است که ایشان «کلیم الله» است و خیلی قشنگ با خدا حرف می‌زد و خداوند هم حرف زدن موسی(ع) با خودش را دوست داشت. هم خوب حرف می‌زد و هم حرف خوب می‌زد.

- در آیه بعدی می‌فرماید: «**تُولِجُ الْلَّيلَ فِي النَّهَارِ وَ تُولِجُ النَّهَارَ فِي الْلَّيلِ وَ تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْحَيَّ وَ تَرْزُقُ مَنْ تَشاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ**»(آل عمران/۲۷) از دل شب، روز را بیرون می‌آوری و از دل روز، شب را بیرون می‌آوری(شب را در دل روز قرار می‌دهی و روز را در دل شب قرار می‌دهی) و زنده‌ای را از دل مرده‌ای خارج می‌کنی و مرده‌ای را از دل زنده‌ای خارج می‌کنی. و هر کسی که بخواهی، بی‌حساب به او روزی می‌دهی. ای خدایی که بهار و زمستان می‌آوری، فرزند خوبی را از دل یک خانواده بد بیرون می‌آوری و فرزند بدی را از دل یک خانواده خوب بیرون می‌آوری. مانند فرزند نوح. یا مثل یکی از فرزندان امام صادق(ع) که

موجب قتل امام کاظم(ع) شد. یا مثل نوہ امیرالمؤمنین(ع) و فرزند محمد بن حنفیه، که نامش «حسن» بود و می‌گفت: «من نمی‌دانم که حق با علی(ع) است یا حق با معاویه است!»

ذکر «لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» به ما آرامش می‌دهد و آرامش یکی از ارکان زندگی بهتر است

- برای رسیدن به زندگی بهتر، باید توجه کرد به اینکه «زندگی دست خداست» این حرف ما نیست، این توصیه ما به همیگر نیست، این یک ذوق و سلیقه نیست، بلکه این توصیه خود پروردگار عالم است که با تعبیر مختلف به ما می‌فرماید: «بیان که کارها دست من است؛ لااقل همین قدر توجه داشته باش!»

- «لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ» ذکری است که توصیه شده است بعد از هر نماز لااقل هفت مرتبه بگوییم. این ذکر توجه ما را به قدرت خدا جلب می‌کند و به ما تذکر می‌دهد که همه کارها دست خداست، لذا به ما آرامش می‌دهد؛ آرامشی که یکی از ارکان زندگی بهتر است. در روایات آمده است، همین که بندهایی-بعد از دعا- این ذکر را می‌گوید: «مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ خداوند متعال به ملائکه می‌فرماید حواجی بندۀ مرا برآورده کنید، چون او فهمید که کارها دست من است.(مَا مِنْ رَجُلٍ دَعَا فَخَتَمَ بِقُولٍ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِلَّا أُحِبَّتْ حَاجَتُهُ ثواب الاعمال ۹/)

اینقدر سرگرم بازی نشو، به آن کسی که تو را بازی می‌دهد توجه کن!

- اینقدر دست دیگران را نبین! این قدر قدرت خودت را نبین! اینقدر به بازی خودت در کوچه پس کوچه‌های زندگی سرگرم نشو! به بالا نگاه کن و به آن کسی که دارد تو را بازی می‌دهد توجه کن. به آن کسی که هر لحظه اراده کند، می‌تواند کلّ بازی تو را تغییر دهد، کسی که می‌تواند موانع و امکانات تو را تغییر دهد. او کارگردان صحنه است که به تو امکان انتخاب خوب یا بد می‌دهد.
- روی دیگران هم زیاد حساب نکن، البته با دیگران تعامل صحیح داشته باش و از آنها به درستی استفاده کن. گاهی اوقات خداوند رزق یک مؤمن را در دست یک مؤمن دیگر قرار می‌دهد که روزی اش از طریق او برسد. مثلاً اینکه شما از کسی وام یا قرض می‌گیری و کار شما راه می‌افتد. این اشکالی ندارد. درخواست کمک کردن از برادر دینی، وقتی که در تنگنا افتادی، اشکالی ندارد، اما بدان که کار در دست خداست. تدبیر کن، برنامه‌ریزی کن، منتها بدان که گاهی خدا تدبیرها و برنامه‌های تو را بهم می‌زند.

آمار خداوند در قرآن: «اکثر مردم نمی‌دانند من روزی‌ها را تعیین می‌کنم»

- خداوند در آیه دیگری می‌فرماید: «إِنَّ رَبَّكَ يَسْطُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ يَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ يُعَيِّنُهُ خَبِيرًا بَصِيرًا»(اسراء/۳۰) خدا برای هر کسی بخواهد، رزقش را زیاد می‌کند و خدا مقدّر می‌کند(اندازه‌ها را تعیین می‌کند) که او به بندگان خودش خبیر و بصیر است.
- بنده دارم شما را به موضوعی توجه می‌دهم که خداوند متعال فرموده «اکثر مردم از این موضوع غافل هستند!» این آماری است خداوند از بندگانش گرفته و می‌فرماید: «قُلْ إِنَّ رَبِّي يَسْطُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ يَقْدِرُ وَ لِكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ»(سبأ/۳۶) یعنی خدا روزی‌ها را تعیین می‌کند ولی اکثر مردم-این را- نمی‌دانند! مردم با اسباب و علل درگیر می‌شوند.

همان همسری که خدا برایت مقدر کرده، نصیبت می‌شود حتی اگر پیامبر(ص) و جبرئیل برایت دعا کنند

- ناید درگیر اسباب و علل بمانیم. زندگی بهتر یعنی اولاً به مقدرات الهی توجه کنیم، و ثانیاً اینکه این مقدرات به نفع ما تمام شود. در قدم اول باید توجه کنیم به اینکه زندگی ما در دست خداست. پیامبر گرامی اسلام(ص) می‌فرماید: اگر من دعا کنم، و حضرت

جبرئیل و اسرافیل و میکائیل هم دعا کنند، برای اینکه یک همسری غیر از آن کسی که خدا مقدّر کرده نصیبت شود، دعای ما مستجاب نخواهد شد، بلکه همان همسری که خدا مقدّر کرده نصیبت خواهد شد؛ لَوْ دَعَا لِكَ إِسْرَافِيلُ وَ جِرْيَلُ وَ مِيكَائِيلُ وَ حَمَلَةُ الْعَرْشِ وَ أَنَا فِيهِمْ مَا تَرَوْجَتَ إِلَّا الْمَرْأَةُ الَّتِي كُتِبَتْ لَكَ» (میزان الحكمه/ح ۱۶۵۰ - کنز العمال ۵۰۱)

- علاوه بر آن محدودیت‌هایی که در زندگی می‌پذیریم، باید به این مقدراتی که خدا برای ما تعیین می‌کند، نیز حواس‌مان باشد و مدام توجه کنیم. همین توجهی که به خدا پیدا می‌کنیم، غبار تکبر را از چهره ما بر می‌دارد. زندگی بهتر یعنی اینکه توجه شما بیشتر باشد به اینکه قدرت لایزال الهی بر زندگی شما خیمه زده است.

ما توسط مقدرات الهی احاطه شده‌ایم؛ و در عین حال اراده و اختیار هم داریم

- شما صحیح که از خانه بیرون می‌آید و تاکسی سوار می‌شوید، این تاکسی، تصادفی سر راه شما قرار نگرفته است. و همنشین‌های شما در تاکسی هم تصادفی در کنار شما قرار نگرفته است. وقتی راننده تاکسی رادیو را روشن می‌کند، آن خبر یا پیامی که رادیو پخش می‌کند نیز تصادفاً به گوش شما نمی‌رسد. هیچ کدام تصادفی نیست، با هر کدام از این اتفاقات، خدا با شما کار دارد. خدا خیلی در کارهایش دقیق است ولی ما سطحی برخورد می‌کنیم.
- تو این طوری توسط مقدرات الهی احاطه شده‌ای؛ اما در عین حال، تو اراده هم داری، و اطرافیان تو هم اراده دارند ولی اگر اطرافیان تو بخواهند یک اراده‌ای به خرج بدنهند که زندگی تو را بهم بریزنند-یعنی خارج از آن برنامه‌ای که خدا برای تو دارد- خدا به آنها اجازه نمی‌دهد. همه این هماهنگی‌ها را خداوند در آن واحد دارد برای میلیاردها انسان انجام می‌دهد.
- انسان‌ها در حیطه مقدرات الهی قرار دارند اما در عین حال اختیار و اراده هم دارند، البته نه اختیار مطلق؛ بلکه اختیار محدود و حساب‌شده دارند. هر کسی نمی‌تواند هر کاری بکند. زندگی ما صد در صد دست خودمان نیست، البته خدا به تک‌تک رفتارهای ما اهمیت می‌دهد و به عذرخواهی‌های ما هم اهمیت می‌دهد و اینها ممکن است در مقدرات ما تأثیر داشته باشد.

اگر قرآن بخوانید، قدرت خدا را بیشتر حسّ می‌کنید/ کسی که قدرت خدا را می‌بیند، برای غیر خدا قدرتی قابل نمی‌شود

- اگر قرآن بخوانید، قدرت خدا را بیشتر حسّ می‌کنید، چون خداوند در قرآن، قدم به قدم از این قدرت و تسلط خودش بر حیات بشر، سخن گفته است. می‌دانید چرا حضرت امام(ره) از کسی نمی‌ترسید؟ یکی از دلایلش این بود که روزی ۱۲ مرتبه قرآن می‌خواند و کسی که قرآن بخواند، قدرت خدا را می‌بیند، لذا برای غیر خدا قدرتی قابل نمی‌شود. چنین کسی بندۀ خوبی برای خدا می‌شود.
- شما به داستان حضرت موسی(ع) نگاه کنید. با اینکه فرعونیان قبل از ابتدای ولادت، دجالش بودند که او را به قتل برسانند، ولی موسی(ع) در همان کاخ فرعون، زندگی کرد و بزرگ شد. چرا؟ چون خدا خواسته بود.

چند روایت درباره تدبیرهایی که خدا برای زندگی ما انجام می‌دهد

- درباره قدرت خداوند و تدبیرهایی که برای زندگی ما انجام می‌دهد، روایت بسیار است. مثلاً امیرالمؤمنین(ع) در آغاز خطبهٔ شریف حمام می‌فرماید: «فَقَسَمَ بَيْنَهُمْ مَعَائِشَهُمْ وَ وَضَعَهُمْ مِنَ الدُّنْيَا مَوَاضِعَهُمْ» (نهج البلاغه/خطبه ۱۹۳) خداوند در این دنیا برای هر کسی یک جایی تعیین کرد و برای هر کسی یک زندگی و معیشتی تعیین کرد.

- پیامبر اکرم(ص) می فرماید: «إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَيْدِ خَيْرًا رَزَقَهُمُ الرِّفْقَ فِي مَعَاشِهِمْ»(کنزالعملاء/۵۴۵۱) وقتی خدا برای بندگان خودش خیر بخواهد، رفق در معیشت به آنها عنایت خواهد کرد. رفق به معنای آسودگی است؛ یعنی خدا زندگی آنها را سخت نمی کند و نمی گذارد درگیر باشند. و به آنها آسودگی می دهد که به خدا پرستی خود بپردازند.
- در ادامه روایت فوق می فرماید: «و إِذَا أَرَادَ بِهِمْ شَرًا أَوْ قَالَ غَيْرَ ذِلِكَ رَزْقَهُمُ الْخُرُقَ فِي مَعَاشِهِمْ»(همان) وقتی که خدا شر آنها را بخواهد در زندگی به آنها حماقت می دهد. مثلاً اینکه گاهی انسان بیهوده پول خود را خرج می کند یا مثل افراد نادان خودش را بی جهت، دچار گرفتاری می کند. (اینکه خدا شر کسی را بخواهد یعنی خدا از آن شخص، خوشش نیاید و بخواهد او را به حال خودش رها کند)
- رسول خدا(ص) در روایت دیگری از قول خداوند متعال می فرماید: «أَيُّمَا عَبْدٌ خَلَقْتُهُ فَهَدَيْتُهُ إِلَى الإِيمَانِ وَحَسَنَتُ خُلُقَهُ وَلَمْ أُبْتَلِهِ بِالْبُخْلِ فَإِنَّى أَرِيدُ بِهِ خَيْرًا»(امالی طوسی/۲۴) من هر بنده ای را که به او ایمان بدhem و اخلاقش را خوب کنم و بخل را از او بگیرم، یعنی خیرش را می خواهم. (یعنی اینها علامت های خوبی است که از سوی خدا به ما می رسد.)

قایم‌موشک، بازی عارفانه‌ای است!

- این طور نباشد که فقط بعضی وقت‌ها قدرت خدا را در زندگی خودت بیینی و به آن توجه پیدا کنی. بلکه ان شاء الله به جایی بررسی که بتوانی بگویی: «خدایا! من دارم از پشت پرده می بینم!» اگر این طور بشود، خدا هم پرده را کنار می زند.
- قایم‌موشک، خیلی بازی عارفانه‌ای است! چشم می گذاری و بعد می روی دنبال رفقای خودت می گردد. اگر رفیقت پشت پرده باشد و یک ذره پرده تکان بخورد، تو می فهمی و پرده را کنار می زنی و می بینی که آنجا ایستاده است. می گویی: «تو را دیدم» بعد می روی و او دنبال تو می آید. یعنی وقتی او را دیدی، حالا او به دنبال تو می آید.
- خدا پشت پرده زندگی ما ایستاده است و مدام دارد پرده را تکان می دهد تا ما متوجه او بشویم. ولی متسافانه ما متوجه نمی شویم! خدا هر چقدر این پرده را تکان می دهد باز هم ما نمی فهمیم و متوجه حضور او نمی شویم. دیگر خدا باید چه کار کند که ما متوجه شویم؟! منتهای اگر متوجه شوی و او را ببینی، خدا از پشت پرده بیرون می آید. این قاعده بازی قایم‌موشک است. برای بعضی‌ها خدا از پشت پرده بیرون آمده است.

